

סונטות בשולי תפילת שמונה-עשרה

"זוכר חסדי אבות"

קל לי לשוחח עם מתים משכבר מלצרוך שיג'נשיח עם בני-אדם חיים, הנאחזים בי רק לאחר העלמותם, על-כן בבואי בשער בתי-עלמין הם מאותתים אלי במותם: שארי-בשרי הרחוקים, בתוך אור שמעבר להווה מגיח.

כבשוכי לבית-העלמין של עירי, עת כי לשאלת השומר הגדתי את טעם בואי, וכי אין לי צרף בעזרה בעיר שנולדתי בה וכי אוכל למצא לבדי את הקברים על-פי חוש לחיי העולם-הבא, ואולם, כבתוך תת-מודע קולקטיבי - לפתע את דרפי אבדתי.

הגם הוסיף האור לקרן מעבר למציאות הגוף, חושף כתובות לא-מכרות, מבעד לגשם ספטמבר, ומישהו, בכח של הרהור, נגע בי שוב ושוב.

וגם קרא לי בשמות על-פני הנוף הלח, אברהם, יצחק, יעקב - ככדבור אחד קרא לי, ואני חפשי אחריו כמי שמחפש פסוק נשכח.

"נאמן אתה להחיות מתים"

כאלו מישהו שמת לפני דורות וקם בי לתחייה בהדפקו על גוף נרדם, מתיך את זהותו בזהותי, בודק בי כל סימן נדמה, אינני אלא מזוזה פגומה - בעוד

קולו בכח מיתרי קולי דובר, מורה לי להניח תפלין עם "שחרית", גם ממשש בתוך בשרי את אות-הברית לדעת שמא שרש-הנשמה בי זע ומתעורר?

ואולם דמותו המתהנה הפיצה ריח מושף ודוחה כאחד, ריח קפטנים שחורים, כובעי-פרנה וזמן שאבד,

על-כן אמרתי לו: הסר בגדיך ופנים אל פנים נעמד, הן אני ירא! ואף-כי נשמע לי - ככר הייתי זר לעצמי גם בשנוי המראה.

"כי אתה קדוש ושמך קדוש"

ואולם מה טעם ההמשך: "קדושים בכל יום יהללוך"? ואני כיצד זה שבחך אגיד, ואהב אני את זיע ימי-החלין ואת עשיות-התמיד, - אף יש ועולם-הממשות פונה לי ערף ומתהפך

ועולה הלה דקיקה על כל חפץ, עגול-אש זערער, ואת שתי עיני הוא מדיח בעודני נקלע בין הפכים, בין הנמוך לבין הגבוה, בין ברה-החלוף לברה-הנצחים, אף כי רוצה הייתי להתאוות רק לבהק חגים משכבר, -

כבעת החזיקי על ברפי תינוק, במלאת יומו השמיני, ואני שתפלות לא ידעתי: יושב על כסא אליהו בלי אמר, בעוד נטף-הדם הנתז - קורן כאות-בשורה קדמוני

במרום רגעי השמחה, וכבר מתקבצים מכאן ומכאן יוצאי תימן וארץ-הגור, שארי-בשר שמירכתי גליות הגיעו, - והוא זרע מזרעי המתנדע אל שמו ובוכה מעבר לזמן.

איתמר יעוז-קסט

"אתה החונן לאדם דעת"

ואני רק זאת רוצה קצת לדעת: האם כל שאלותי עליך - הן פרי מקרה אם לאו, ועת כותב אני עליך - האם הכרח הוא לי אשר נכתב, ואם לא, מדוע אין אני מרפה ממך מזה שלשים שנה ומעלה

בהפסקות, כזרם-חליפין הרץ בקירות הבית, נדלק ושוב דועף, ושמא באונאה-עצמית אני שוגה, ובמלמולי שפתיים וידיים הולך אחורנית כמו שוטה, למקום שם נאסף, כמתוך נקבה שחורה, קהל חרד, נופל אפים

מול עולמות שנחרבו: - ולי לרגע היגור-הך מה המניע את ידי בדרך הפתיכה: מקרה? הכרח? שכן רוצה אני תנועות ידים ושפתיים אלו, מבלי לשאל מדוע -

כאז, ואני עם בני ליד המדרגות של מערת-המכפלה, הוא: בעל-תשובה, אני: בעל הן-ולאו, והשעה היא שעת תפלה, ופיו השר ופי הדומם מפריחים אותיות באויר הקר והמתוח.

"החזירנו בתשובה שלמה לפניך"

לחזר בתשובה?... ואולם לפנות ולשוב יכול רק מי שרחק, ואני שבקרבתך לא עמדתי מעולם, ורק מפני ספרים למדתי על קיום מצוות וטעמן, ובדרך הדמיון בלבד התפללתי תפלת ערב ובקר, -

שכן הדמיון עודנו הולך אחרך שולל, ופעמים כה הרבה מתעורר בי רצון לכאר את ארועי הימים כסימן-של-מעלה, ולאהב את הרגש העובר את גופי למראה אדם העומד בתפלה, ונדמה הוא מרחף בחלל,

בהתמלאו קולות ומראות מעבר לחלון חדרי ומתחת לרצפה המתנשאת מעל לאדמה שפעם הלכו עליה נושאי כלי קדש שגופם היה תכת-תהודה לאהבת אדוני הכלי,

ואשר מחרדת קדשם נותרה רק התרדה הרעה מפני רחשי אדמה זו, המתכסה יום-יום בעתונים צהבי-עינים, - וחסר-אונים אני להמיר בלבי את רגש-הפחד ברגש-היראה.

צילום: דיה גינה

"על חיינו המסורים בידך"

לחוף הנָהָר ישנתי עמקות, בצל הירק הרחום,
עד שנשפת עלי את ריחך - הוא ריח הגז הבלתי-מתנדף,
וגדריתיל הצבת עלי מזה ומזה כמלאכי-משמר מחשמלי-גו
לכל אוכל לנוע זמינה או שמאלה, וקראת אלי: ילד, קום!

אחר, רחצת מעל גופי את כתמי הירק ועקרת מפני
לשון-אם בגון החלב להחליפה בלשון-אבות להובת-מגע,
והולכת רגלי לחוף היס הלוחך את הצהב ואמרת: הסתכל ודע
פיצוד נופל פה האור משמים ריקים, ואף-על-פי-כן ההעדר הוא אלהי!

הן היה זה מדבר פלי-הקדש מסביב, הגם התקשיתי להאמין
כי אי-פעם זרמה בו קדשה, וכי השמש שמעלי נתלית
עמדה דם בשכבר-הימים, ולא רק הגירה זעה-של-חמסין.

וכי ביתך הוא זה, אפלו שלעצם את העינים אני צריך
ולהטיל את מראות-הפנים על פריטי המציאות הנגלית,
כדי לשכת בחצרותיך, ולו רגע קטן ופריך.

"שא נס לקבץ גלויותינו"

הגם בשעת לילה חרפית זו? כשירי
מרפרפות בין פסוקי תפלת "שמונה-עשרה"
ובי מצטופפים הרצונות כמו עדת גולים על-פני
ספון אגיה המפליגה באין-תני.

בגשם היורד בתוכי, ומעל להרים שבמרחק
עליהם לוחטות בועות המים כצל רגלי מבשר, -
וכמו בליל עלותי ארצה, בעוד מתנפנף נס הגשם ובוער
מעל לנמל התלוי בין שמים וארץ כצל חבל דק-דק:

והוא נגלה ונעלם מאחורי גבו של חדש פברואר אפרורי,
כאלו הוריד מישוהו מסך לח על הצגה שמקדם,
ואני רק בכח-המדמה שבי מוסיף לשוות למולי

כי מתחת לצבע המים מסתתר צבע האש
גם בשעה חרפית זו, וכי די ברגע של התבהרות וחסד
כדי לקבץ את רצונותי שגלו מעל פניך, כלילה גלי ורוגש.

עמוס לויתן

תמים עם חומרים

1

היה תמים עם חומרים: כחם תכלת מעל
רמת-אביב, ולכלוף עכור בשולים,
ועמוד חשמל רב זרועות מסעף כבלים דקים

ועצי תמר חבושי שק, ואבן ריחים כבדה,
במוזיאון הארץ, וירק עז זרוק בכל
מן הכביש למטה ועד ראשי גבעות.

ואמרת שם, היה תמים עם חומרים,
אל תבקש מהם לעבד בשבילך כלל

2

ביצה קשה, שנכצעה לפלחים, גבישי מלח,
גרגרים שחורים, היה תמים

עגבניה שנפרסה לחלקים שרים, אגלי שמן,
מי לימונים, היה תמים.

שקיק תה, מים רתוחים, התחל את היום
בדברים נכונים, עם עצמך תמים

קרע באריג, בקע בעץ

קרע באריג מגלה תוף צהב
בקע בעץ פנים שחר, קרקעית
מחם את משקע האבן

כל אלה מקנים לי את ידע השכבות
מאפשרים לי התחככות בעולם, כשאשכב
אוסיף שכבה אחת כזאת.

עמוס לויתן